

הנודר מן המבושל

פרק ששי נדרים

דלי ליפסא. הגביה המחללת שהיה יושב עליה: ואמר ליה לשוחא. לחלו לבימיה: הוי מאי איכא. ראה כמה עושר יש לי. שנעשה לו נס ונתמלל כל אותו מקום זהובים: ואיפסיפס ליה ציסוא. צימות החרוף: הוה גגו צי סינא. היו יגנים צין התבן שלא היו להם כרים וכסתות: קא מנקיט ליה סינא מן מוייה. היה מלקט התבן משערו: אי הוי לי רמינא לך ירושלים דהבא. אם יהיה לי סיפוק שאתעשר אעשה לך ירושלים של זהב צמי נפש שמזוירת בכל ענייני ירושלים ויהיו לדמרינן במסכת שבת (דף טז.) עיר ירושלים של זהב כדעדד ליה רבי עקיבא לבימיה: אסא אליהו קרא אבנא וכו'. עזב הכי משום קורת רוח להן ללדידיה לא היה לו אפילו תבן כמו להם: ספיר עבדי לך אבון. דלדקי מנסכיה: הדא דלא דמי לך. שהיא גרוע ממך ועוד שמניחך באלמנות חיות שהרי הניחך כמה שנים (ו) יודע לדיק נפש בהמחו. מה בהמחו פני צימו לביים (משלי יב) שלי ושלכם שלה הווא. תורה שלמתי אני ושלמתי אסם על ידי הוא (כתובות טז.)

תורה אור השלם

1. יודע צדיק יקבש בהמתו ויחמי ירושלים אבקריו: משלי יב

מוסף רש"י

דכלבא שבווע. שם אהד משערי ירושלים שלל הננס לבימו רעב כלבא היה יואל טעב (כתובות טז.) יודע צדיק יקבש בהמתו. מה בהמחו פני צימו לביים (משלי יב) שלי ושלכם שלה הווא. תורה שלמתי אני ושלמתי אסם על ידי הוא (כתובות טז.)

תוספות

דלי ציפסא. פירוש הגביה המחללת וסמן על הנס שישלח שם משום: דכלבא ירושלים דרדבא. מה מנקיט ליה רבינא. מה שאלח לו כעשרו: רבינא לך ירושלים דרדבא. וכן עשה לך מלכתא שבת (דף טז.) דלא דמי לך. אינו ראוה הגון לך: אימא דספינתא. כל הסיפיות עושין להם איל של זהב: וכן מפורשית פסג אחת הולכתי ממתי רבי עקיבא למשנת הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם אימי ממנת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם ויס הגדול וכשהגיע הקביה בלמותו היום נשפתי בת קיסר ונטלה קופיא מנילח סכך חובב והביעה לים ופכה ובאת לאותו מקום ונטלה אותו ונטלה בה ממון גדול וכשתרפא רבי עקיבא בא אללה ואמר גלוי ידוע לפני מי שאמר והיה העולם שחלמי בלמותי בדי וספריה לו כל המעשה והניסוחו ביות גבוה ונתנה לו מתנת גדולה:

דלי ליפסא. מחללת: הוי מאי איכא. מעשה נסים הוה נקיט: מן מוייה. היה מלקט התבן משערו: רמינא לך ירושלים דהבא. תכשיתו של זהב שירושלים מזויר צה והכי עבד לה כדאיתא בפרק צמה אשה (שבת דף טז.): אסא אליהו אדמי להון כאנשא. כדי לנחם אותם ולהראות להם שיש עניים יותר מהם: דלא דמי לך. שאינו דומה לך ממשפחה חשובה כמותך: וואס ליהבא. שלא היו לה גבדים ראויים: יודע לדיק נפש בהמחו. יודע הוא זה שלנטעתי כשצילי: עלי ושלם שלה הווא. תורתי ותורתם כשצילה היא שנתנה לי ענה למחול לבי רב: אינא דספינא. בכל ספינה היו עושין דמות איל מען לנחם ולסימן שמהא הספינה קלה בהליכתה כאלו והיו ממלאין אותו דיגרי זהב: ומן גווא. מזה הספינה להצניע טובה ממון הפעויה כדמרינן (ר"ה ו.) כי גוא דרחתמא לשון אורז: ומן מטרוניתא. פעם אחת הולכתי ר"ע ותלמידיו מעות והלכו אלל מטרוניתא אמרה לו לר"ע הריני מלווה אותך ותהיה אחת לווה והקצ"ה ויס ערבים בדבר קצב לה זמן לפרעון וכשהגיע זמנה הלכה ואתה מטרוניתא על שפת הים אמרה רבש"ע גלוי ידוע לפניך שר"ע חולה ולא היה צידו לפרוע חובו ראה שאתה ערב בדבר מיד נשתפתי צמו של קיסר ונטלה חרצו מלל אבנים טובות ודיגרי זהב וחרקה לתוך הים והיס הביאתו במקום שהיתה אותה מטרוניתא יושבת על שפת הים מיד נטלה אותו ונטלה לה לימים נמרפא ר"ע אבדו ולא אלל היא מטרוניתא ומעותיו צידו לפרעון חובו אמרה לו חזרתי אלל הערב והוא פרע כל החוב והא לך מה שנתן לו יומר ומאומתו ממון שהחזירה לו נתעשר ר"ע: ומן

דלי ציפסא ואמר ליה לשוחא הוי מאי איכא מיהו לא ניהא לי דאיתהני בהדין עלבא (בר) עקיבא איתקדשת ליה ברתייה (דבר) דכלבא שבווע שמע (בר) כלבא שבווע אדרה הנאה מכל נכסיה אולא ואיתנסיבה ליה בסיתוא הוה גגו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מוייה אמר לה אי הווא לי רמינא לך ירושלים דהבא אתא אליהו אדמי להון כאנשא וקא קרי אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא דילבא אחתי ולית לי מידעם לאגונה אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה הוי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הוי בי רב אזל (ו) תרתי סרי שנין קמו דר' אליעזר ור' יהושע למושלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתוהו שפיר עבדי לך אבון הדא דלא דמי לך ועוד (ו) [שבקך] ארמלות חיות בולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדיילי ליהווי תרתי סרי שנין אחונייתא אמר הואיל ויהבת לי רשותא איהדר לאחורי הדר אזל הוה תרתי סרי שני יאחונייתא אתא בעשרין וארבעה אלפין וזוגי תלמודי נפוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיכא אמרה ליה יודע צדיק נפש בהמתו אתה לאיתחזויי ליה קא מרחן לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הווא שמע (בר) כלבא שבווע אתא ואיתשיל על נידריה ואשתריי ואשתריי (ו) מן שית מילי איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבווע מן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה (ו) מין עינא זימנא הדא אנשייה על כיה ימא אתא הוא אשכחיה ומן גוואא דזימנא הדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גוואא על כיה ימא אתיהו ליה אמרו ליה (ו) עביד מרנא עליה אישכתב דהוה מלי דיגרי דזימנא הדא טבעת ספינתא (ו) וכולי עיסקא הוה מחיית בההוא גוואא ואישתכת בההוא זימנא דמן דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

עבדין ליה (ו) מין עינא זימנא הדא אנשייה על כיה ימא אתא הוא אשכחיה ומן גוואא דזימנא הדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גוואא על כיה ימא אתיהו ליה אמרו ליה (ו) עביד מרנא עליה אישכתב דהוה מלי דיגרי דזימנא הדא טבעת ספינתא (ו) וכולי עיסקא הוה מחיית בההוא גוואא ואישתכת בההוא זימנא דמן דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

היס אמר לה ר"ע כן יהיה כשהגיע זמן חלה ר"ע ולא היה יכול להביא הממון יאלת אותה מטרוניתא על שפת הים ואמרה רבש"ע גלוי ידוע לפניך כי לך ולים הן האכנתני מעוטי הכנים הקצ"ה רוח שעות צלצה של [בת] קיסר ונכנסה לבית גזוי ונטלה קרטלית וחרקה לים והשליכה היס לפתח ביתה של אותה מטרוניתא ונטלתה ולאחר זמן הביא לה ר' עקיבא הממון ואמר לה אל יחר לך שלא הבאתי לך הממון בזמן שקבענו שחליתי אמרה לו היא הכל שלך שממוני צא לידי בזמנו וספרה לו כל המעשה ונתנה לו מתנות גדולות ופטרנו לשלום: ומן

(א) גמ' אל הוה תרמי סרי: (ב) שם ועוד שביק לך ארמלות חיות: (ג) שם ואשתרי מן נכסיה מן שית מילי: (ד) שם עבדין ליה חד מן עינא: (ה) שם אמרו ליה יעביד מרנא: (ו) שם טבעת ספינתא דמן דסרוקיתא וכוליה עיסקא וכו' כההוא זימנא ומן מטרוניתא כ"ל: (ז) רש"י ד"ה חול דלא וכו' שנים הסיד ואחרי מ"ה ואת להיכא שלא היה לה גבדים ראויים הסיד: (ח) ד"ה ומן אילא וכו' עושין להן אות מן עיני של איל ואית דגרסי מין ענא היו עושין: (ט) ד"ה אימיו וכו' דבר הסיד ואח"כ מ"ה יעביד מרנא:

פירוש הרא"ש

דלי ציפסא. הגביה המחללת וסמן על הנס שישלח שם משום: דכלבא ירושלים דרדבא. מה מנקיט ליה רבינא. מה שאלח לו כעשרו: רבינא לך ירושלים דרדבא. וכן עשה לך מלכתא שבת (דף טז.) דלא דמי לך. אינו ראוה הגון לך: אימא דספינתא. כל הסיפיות עושין להם איל של זהב: וכן מפורשית פסג אחת הולכתי ממתי רבי עקיבא למשנת הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם אימי ממנת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם שחלמי בלמותי בדי וספריה לו כל המעשה והניסוחו ביות גבוה ונתנה לו מתנת גדולה: